

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja lasten perusopetuksen järjestämisestä sekä oppivelvollisuuslain mukaisesta asuinkunnan ohjaus- ja valvontatehtävästä. Lautakunta vastaa kaupungin koulutuspolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta palvelukokonaisuuksien osalta. Lisäksi sillä on vastuu yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta ja ohjauksesta.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus sekä perusopetus. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta palveluverkkosuunnittelu. Palvelualueen hallinto on jaettu kahdelle lautakunnalle.

Kasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan.

Toimintaympäristön muutokset

Vuosi 2026 käynnistää Ilmari Nurmisen pormestariohjelman ja uuden Tampereen strategian toimeenpanon kasvatuksen ja opetuksen palveluissa. Kasvatuksen ja opetuksen palvelut ovat osa kaikkien tamperelaisten lasten, nuorten ja perheiden arkea. Samaan aikaan kuitenkin kaupungin talouden haasteet edellyttävät tarkastelemaan palvelurakenteita ja toimintoja kriittisesti. Muutokset palveluihin ja niiden rakenteisiin pohjautuvat vaikutusten ennakoarviointeihin niin että lapsille, nuorille ja perheille muutoksista olisi mahdollisimman vähän haittaa.

Perus- ja esiopetuksen oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano jatkuu myös vuonna 2026. Uudistuksilla pyritään parantamaan kaikkien oppijoiden oppimisen edellytyksiä. Uudistus edellyttää laajaa toimintakulttuurin muutosta esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Kaikkien oppijoiden perustaitojen ja -valmiuksien vahvistaminen tukee jatko-opintoihin ja yhteiskuntaan kiinnittymistä, ja samalla mahdollistaa tasa-arvoiset mahdollisuudet riippumatta lapsen tai nuoren asuinalueesta tai taustasta.

Laadukas toiminta pohjaa osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön. Henkilöstöjohtamisen, työhyvinvoinnin parantaminen ja sairaspotilaiden vähentäminen edellyttää edelleen johdonmukaista toiminnan kehittämistä. Tampere on saanut nostettua vetovoimaisuutta työnantajana johdonmukaisella työllä.

Monien epävarmuuksien ja muutosten keskellä on huolehdittava, että veto- ja pitovoima edelleen kasvaa. Lisäksi varhaiskasvatuksessa henkilöstörakenneuudistuksen mukaisesti korkeammin koulutetun henkilöstön määrää tulee lisätä vuoteen 2030 mennessä.

Tampere koetaan edelleen turvallisena kaupunkina elää ja kasvaa, mutta turvallisuuden ylläpito vaatii jatkuvaa työtä ja ennakointia erilaisten muutosten ja uhkien varalta. Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on rakentaa ympäristö, jossa lasten ja nuorten fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi ovat keskiössä. Tampereen väestön kasvun myötä palvelutarpeet lisääntyvät erityisesti kansainvälisten tamperelaisten määrän kasvaessa ja palveluiden saavutettavuus korostuu eri puolilla kaupunkia. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta on myös turvattava kaikille oikeus oppia ja kasvaa tasapainoisesti. Palveluiden kohdentamisessa tulee huomioida alueiden omaleimaisuus ja siten varmistaa, että kasvatuksen ja opetuksen palveluita jatkossakin tuotetaan lähipalveluina ja tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Toiminnan tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen. Kaupunginhallituksen 12.5.2025 linjaamat toiminnan painotukset otetaan huomioon tavoitteiden valmistelussa. Painotukset on esitetty alla:

- Esi- ja perusopetuksen tuen lainsäädäntömuutosten toteuttaminen, erityisesti ryhmäkohtaisten tuen muotojen järjestäminen, yhteisopettajuuden edistäminen ja inklusiivisen valmistavan opetuksen kehittäminen
- Varhaiskasvatuksen henkilöstöjohtamisen ja työhyvinvoinnin parantaminen johtamisrakenteen uudistuksen avulla sekä sairauspoissaolojen vähentäminen
- Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutoksen johdonmukainen jatkaminen ja aktiivien kansallinen edunvalvonta ja allianssityö riittävän ja osaavan henkilöstön turvaamiseksi
- Palvelujen kohdentaminen alueellisten tarpeiden mukaisesti
- Kansainvälisen väestön kasvun ja moninaistuvien taustojen huomioiminen palvelujen kehittämisessä
- Sosiaalisen turvallisuuden lisääminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen eri palveluissa ja eri toimintojen avulla

Talous

Talousarviossa on varauduttu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrakustannuksiin. Lisäksi talousarvioon sisältyy lainsäädännön muutoksiin, palvelutarpeiden kasvuun sekä kustannustason nousuun liittyviä lisäyksiä (9,8 milj. euroa) sekä toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (2,7 milj. euroa). Suurimmat lisäykset liittyvät laskennallisten lasten ja oppilasmäärän kasvun aiheuttamiin lisäkustannuksiin, esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen lakimuutoksen toimeenpanoon, varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen uudistamiseen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin sekä tietohallinnon kustannusten kasvuun. Talouden sopeuttamistoimenpiteet liittyvät mm. sairauspoissaolojen, tarvikehankintojen ja ei-lakisääteisen toiminnan vähentämiseen. Talousarviossa perusopetuksen ryhmäkoot ja vuosiviikkotunnit säilyvät ennallaan. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 16,4 milj. euroa (+4,0 %) kuluven vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

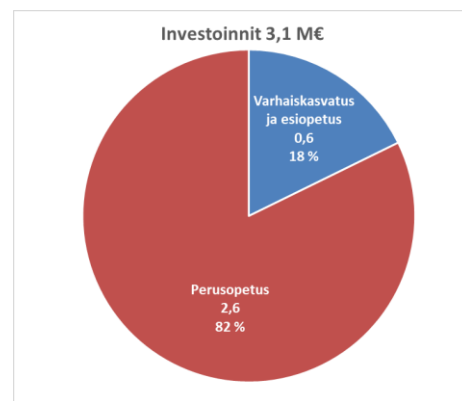
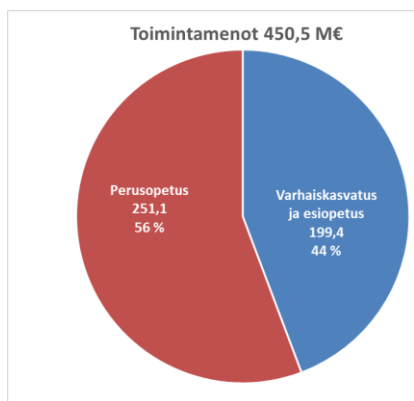
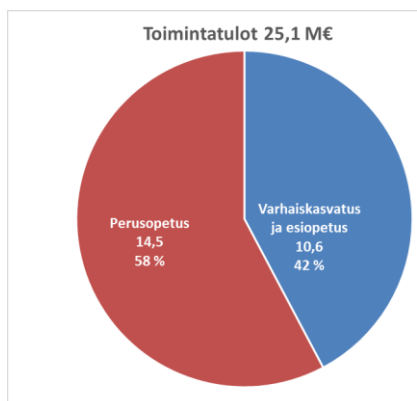
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	7 438	7 394	7 443
Maksutulot	9 807	10 331	11 600
Tuet ja avustukset	10 789	5 993	5 878
Vuokratulot	0	0	0
Muut toimintatulot	369	175	184
Toimintatulot yhteensä	28 403	23 893	25 105
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-223 628	-231 610	-245 746
Palvelujen ostot	-101 532	-105 830	-107 440
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 425	-8 505	-7 772
Avustukset	-11 592	-10 291	-10 263
Vuokramenot	-74 172	-76 373	-79 015
Muut toimintamenot	-210	-280	-310
Toimintamenot yhteensä	-417 559	-432 888	-450 547
Toimintakate	-389 156	-408 995	-425 442
Rahoitustulot ja -menot	24	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 842	-3 567	-2 046
Tilikauden tulos	-391 974	-412 562	-427 488

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-1 672	-3 277	-3 100

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kasvatus- ja opetuslautakunta	25 105	-450 547	-425 442

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kasvatus- ja opetuslautakunta	-3 100	0	-3 100

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä lakisääteinen kotihoidontuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotihoidona, perhepäivähoitona ja avoimena varhaiskasvatuksena. Lisäksi järjestetään esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen tuottamisen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Oppimisen tuen uudistus käynnistyi ja päivitetty esiopetuksen opetussuunnitelma astuivat voimaan 1.8.2025. Yhdenvertaisuutta edistävillä toimenpiteillä vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsille tarjottua tukea. Tukea tarjotaan ensisijaisesti lähipalveluna. Alueellista palvelua ovat esiopetuksen erityisryhmät, joita on toimintavuonna 2025–2026 yhteensä kuusi ja kaupunkitasoisesti palvelee yksi varhaiskasvatuksen erityisryhmä. Erityisryhmissä on 6–8 lasta ja toiminta edellyttää poikkeuksellisen vahvan, asetukset ylittävän henkilöstörakenteen. Tämä tuottaa kustannusvaikutuksia.

Varhaiskasvatuslain mukaisen rakenteellisen tuen toteuttaminen edellyttää ryhmäkoon pienentämisen mahdollisuutta ja/tai lisähenkilöstön palkkaamista. Lasten tuen laadukas toteuttaminen ja monikulttuuristen lasten määrän kasvu lisää avustajien, erityis- ja S2 –opettajien tarvetta. Palveluryhmä seuraa myös hallitusohjelman lapsi- ja perhepoliittisia linjauksia sekä palveluryhmän toimintaan vaikuttavia lakimuutoksia.

Varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman painopistealueet ovat lasten tuki sekä ympäristö- ja kestävyyskasvatus, jota arvioidaan kansallisen Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla. Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman painopistealueet ovat leikkiympäristön kehittäminen ja leikin rikastuttaminen/ohjaaminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen sekä monilukutaidon vahvistaminen.

Sähköisen toiminnanohjausjärjestelmän eVakan kehittämisessä siirrytään ylläpito- ja pienkehitysvaiheeseen. Yhteistyötä jatketaan suurten kaupunkien kanssa ja seudullisesti. Tavoitteena on sujuvoittaa sekä asiakkaan että toiminnan prosesseja. Vuonna 2025 käyttöön otetun Suunnitelmat-työkalun laajennusta kartoitetaan vuoden 2026 aikana. Työkalu vahvistaa tiedon hallintaa, tiedolla johtamista ja raportointia. Asiakaspalvelua kehitetään mahdollistamalla asiakkaiden omaehtoinen asiointi tekoälyavusteisesti ja monella eri kielellä. Palvelua voi käyttää virka-aikojen lisäksi myös iltaisin ja viikonloppuisin reaaliajassa. Käynnistetään tilaustutkintokoulutukset varhaiskasvatuksen sosionomin ja opettajan tutkintoihin toimenpiteenä tulevalle henkilöstörakenteen muutokselle. Laaditaan kansallisen lukutaitostrategian mukaista lukutaidon toimenpideohjelmaa lukutaidon vahvistamiseksi. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat kehittämis- ja arviointivaiheessa.

Varhaiskasvatusyksikön johtajien ja apulaisjohtajien työhyvinvointia edistetään toteuttamalla varhaiskasvatuksen johtamisen ja työhyvinvoinnin pitkän tähtäimen suunnitelmaa. Johtamisrakenteiden

uudistamistyö (2024–2028) etenee. Talousarvio mahdollistaa yhden henkilötyövuoden lisäyksen johtajissa vuonna 2026. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet kirjataan yksikkökohtaisesti toimintasuunnitelmiin sekä henkilöstösuunnitelmaan.

Jukolan uusi päiväkoti valmistuu kesällä 2026 ja toimii alkuun väistötilana.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelutuotannon osuutta vahvistetaan Hervantajärven alueella ja se toteutetaan palvelusetelitoimintana.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/laskennallinen lapsi**
Päiväkotihoido	130 687	8 500	15 375
Palvelusetelipäivähoito***	29 085	2 650	10 976
Esiopetus	14 509	1 950	7 440
Muu varhaiskasvatus	11 448	2 000	5 724
Kotihoidontuki	8 428	2 225	3 788
Yksityisen hoidon tuki	2 281		
Ostopalvelupäivähoito ja -esiopetus	1 940		
Perhepäivähoito	1 057		
Yhteensä	199 435		

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,2 milj. euroa.

** Laskennallisten lasten määrässä on huomioitu lasten ikärakenne ja muut hoitoisuuteen vaikuttavat tekijät kertoimien avulla.

*** Palvelusetelipäivähoidon ja kunnallisen päiväkotitoiminnan yksikkökustannuksia ei voi verrata keskenään, koska palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia (asiakasmaksu tuottajalle) ja kunnallisen päiväkotitoiminnan kustannukset ovat bruttokustannuksia. Palvelusetelin arvon laskentaperusteet on määritelty yhteistyössä seutukuntien kanssa. Palvelusetelitoiminnan kustannukset eivät sisällä kaikkia kunnan järjestämistä aiheutuvia kuluja: esim. kaupungin yleishallinto-, erityisopettajapalvelut ja hankkeet, valvonta ja ohjaus sekä täydennyskoulutukset.

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	10 335	10 604
Toimintamenot	-192 433 	-199 435
Toimintakate	-182 098 	-188 831
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-1 069	-550

Perusopetus

Perusopetus vastaa perusopetuslain mukaisen toiminnan järjestämisestä ja opetuksen kehittämisestä. Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden. Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielisille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielisille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.–9. luokan oppilaille.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Perusopetuksen toiminnan painopiste on laadukkaan perustoiminnan toteuttaminen. Koulun tehtävänä on oppimisen edistäminen ja kodin kasvatustehtävän tukeminen. Opetuksen tavoitteena on opettaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä turvata kaikille yhdenvertainen koulutuksellinen perusta. Päämääränä on oppilaiden halu oppia lisää.

Oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 180 oppilaalla. Oppimisen tukea on vahvistettu lähikouluperiaatteella. Tampereella toimii noin 180 erityisluokkaa. Kouluilla työskentelee 180 erityisluokanopettajaa, 110 erityisopettajaa, 20 kielellisen tuen opettajaa ja 40 kouluvalmentajaa. Henkilöstölle tarjotaan koulutusta ja konsultointia pedagogiseen tukeen. Lisääntyvän maahanmuuton myötä kehitetään perusopetukseen valmistavan opetuksen kokonaisuutta sekä vahvistetaan oppilaiden opetuskielen osaamista. Suomi toisena kielenä -opetuksen taso ja laatu varmistetaan. Kaupunki tukee eri taustoista tulevien lasten mahdollisuuksia osallistua koululaisten iltapäivätoimintaan.

Vuonna 2025 voimaan tullut oppimisen tuen uudistus on yksi merkittävimmistä muutoksista perusopetuksessa koko sen olemassaolon aikana. Tuen uudistuksella vahvistetaan oppilaiden oppimista sekä edellytyksiä suoriutua perusopetuksesta riittävin perustaidoin. Keskeisenä tavoitteena on, että oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ryhmämuotoinen tuki on ensisijainen tukimuoto. Se voi olla esimerkiksi tukiopetusta tai erityisopettajan antamaa ohjausta osana luokan arkea. Opetuskielen tuki vahvistaa niiden oppilaiden suomen kielen taitoa, jotka sitä tarvitsevat, jotta jokainen voi osallistua opetukseen täysipainoisesti. Tuen uudistukseen sisältyvä toimintakulttuurin muutostyö jatkuu vahvasti vuonna 2026.

Oppilaiden perustaitojen edistämiseksi perusopetuksen vähimmäistuntimäärään lisätään kolme vuosiviikkotuntia lukuvuodelle 2025–2026. Matematiikan opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla 1.luokalle. Äidinkielen opetusta lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla 2.–3. luokille. Tuntilisäysten taustalla on kansallisissa ja kansainvälisissä oppimistulostutkimuksissa havaittu perusopetuksen oppilaiden osaamistason lasku. Pormestarin perustama Lukeva Tampere työryhmä jatkaa lukemisen edistämistyötä.

Valtakunnalliset tekoälysuositukset julkaistiin keväällä 2025. Tampereella perusopetus edistää oppilaiden digitaalisten perustaitojen ja digitaalisen osaamisen kehittymistä, jotka muodostavat pohjan digitaaliselle sivistykselle ja ovat välttämättömiä yhteiskunnassa ja työelämässä toimimiselle. Oppilaita, opettajia ja kouluja tuetaan digitaalisen osaamisen sisällöissä tutortoiminnalla ja digitaalisen osaamisen oppimiskuvauksilla. Samalla rajoitetaan mobiililaitteiden käyttöä kouluissa perusopetuslain muutoksen mukaisesti. Koulujen sisätiloissa laitteita ei käytetä. Tämän muutoksen tarkoituksena on varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori pystyy keskittymään oppimiseen.

Vuonna 2026 voimaan tuleva lakimuutos edistää liikunnallista elämäntapaa koulupäivän aikana. Tavoitteena on tukea oppilaiden hyvinvointia ja oppimista sekä vahvistaa liikunnan roolia osana koulun arkea ja elämäntaitojen kehittämistä. Uusi tupakkalaki tekee kouluista ja päiväkodeista savuttomia ja nikotiinittomia. Nikotiinituotteiden käyttö ja hallussapito kielletään alle 18-vuotiailta, ja laki koskee myös kaikkia täysi-ikäisiä aikuisia.

Kehittämisen teemat painottuvat erityisesti turvalliseen koulukulttuuriin, tuen uudistukseen, lukemisen edistämiseen, arviointiosaamisen vahvistamiseen sekä taito- ja taideaineiden hyvien opetuskäytänteiden jakamiseen. Opetuksen toteuttamista ja henkilöstön osaamista tuetaan matalan kynnyksen konsultaatiolla ja opettajien mentorointimallilla. Henkilöstön arjen osaamista tuetaan noin 150 tutoria.

Vuonna 2026 koulujen perusparannuksista otetaan käyttöön Ahvenisjärven Pohjois-Hervannan koulutalo, Kissanmaan ja Harjun koulut.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/oppilas**
Perusopetus 1-9	202 659	18 059	11 222
Kotikuntakorvaukset, muu tuotanto	18 462		
Pidennetty oppivelvollisuus	11 069	372	29 756
Aamu- ja iltapäivätoiminta	7 347	2 890	2 542
Maahanmuuttajien valmistava opetus	5 928	330	17 964
Harrastaminen ja liikunta	1 628		
Muut perusopetuksen palv., muu tuotanto	1 299		
Sairaalaopetus	1 969		
Kaksikielinen esiopetus	751		
Yhteensä	251 112		

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Perusopetuksen palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 1,5 milj. euroa

** oppilasmäärän vuosikeskiarvio (kevät- ja syyslukukausi)

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	13 558	14 501
Toimintamenot	-240 455	-251 112
Toimintakate	-226 897 	-236 611
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-2 208	-2 550